СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРҐАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

РІК XLV. Ч. 268. Джерзі Сити, Н. Дж., середа 17-го листопаду 1937. VOL. XLV. No. 268. Jersey City, N. J., Wednesday, November 17, 1937.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

РУЗВЕЛТ ЗАВЗИВАЄ ДО СПІВПРАЦІ

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт у своїй відозві до надзвичайної сесії конґресу завзивав конґресменів до співпраці над розвязкою важних суспільних питань, серед яких на першому місці ще далі стоїть безробіття та певний, поновний застій у продукції. Президент поручив конґресменам, щоб узяли ще раз під наради справу податків і евентуально зменшили податки, в першій мірі малому бизнесменові. З загального змісту відозви виходить, що президент тепер сам склоняється до переконання, що сталу економічну поправу можна осягнути таки через ділання приватного капіталу.

НАСТРОЇ СЕРЕД КОНҐРЕСМЕНІВ.

ВАШИНҐТОН. — Серед конґресменів панує переконання, що з огляду на короткий час конґресові правдоподібно не вдасться передискутувати й ухвалити закони, що відносяться до годин праці і заробітної платні, а також до хліборобства і контролі жнив. Всю увагу конґресмени скупчують над податками, старабчись облекшити податки від тих капіталістів, що стараються щось творити, а збільшити від тих, що є мертві.

ПРОЦЕС, ЩО ТОРКАЄТЬСЯ ОСНОВ НИНІШНЬОЇ СИСТЕМИ.

ЧАТАНУҐА. — Тут розпочався процес, який заторкує конституційність економічної політики уряду та який може мати величезний вплив на дальший розвій суспільного життя в Америці: 18 компаній виробу електричної енерґії, яких загальний маєток, враз з уділами, що їх мають десятки тисяч людей, виносить біліон долярів, заскаржили державну компанію виробу електричної енерґії, що зветься „Тенесі Велі Оторити" за провадження конкуренції, що є несправедлива для приватних підприємців. Як відомо, таких державних підприємств, які конкурують з приватним бизнесом і вбивають його, внаслідок „Ен Ар Ей" і „Доблю Пі Ей" повстало багато. Від вирішення цього процесу залежатиме теж доля інших підприємств.

ПОТРІБНО БАГАТО ГРОШЕЙ НА ПОМІЧ.

ВАШИНҐТОН. — У часі нарад посадників великих міст, які відбуваються тепер у Вашинґтоні, виходить на верх, що цеї зими треба буде багато грошей, щоб запобігти безробіттю. Бо в часі останніх місяців бизнес чомусь зазнав нового перемучення. Коли уряд не прийде знову з широкою поміччю безробітним, то до їх домів готова закрастися нужда.

В КОНҐРЕСІ ЗМІРЯЮТЬ ДО ЦІЛКОВИТОЇ НЕВТРАЛЬНОСТИ.

ВАШИНҐТОН. — У федеральнім конґресі є настрій, що Америка повинна проголосити в найкоротшому часі цілковиту невтральність у далекосхідньому конфлікті і в ніякому разі не повинна втручуватися ні в азійські ні в европейські справи, які могли би втягнути Америку у війну.

З ТРАҐЕДІЇ НА ЗАТОПЛЕНІМ КОРАБЛІ.

НОРФОЛК. — Моряки, які врятувалися з затопленого грецького корабля „Цені Чандріс", розказують жахливі річи про своє перебування впродотж 30 годин у ледоватім розбурханім морі, ще й до того повнім акул. Корабель, говорили вони, був дуже старий і затікав водою. На широкому морі вода почала великими струями вдиратися до середини і вони просили капітана, щоб вертався. Але капітан не хотів. Від удару хвиль корабель перевернувсь і серед ночі вони мусіли скакати у воду. На воді вони схопилися плаваючих пачок, що злетіли з корабля, і так перебули півтори доби, аж доки їх не знайшов американський літак та не післав їм на поміч лодки. Цілий час їх нападали акули, але вони зчинювали ногами великий шум і в той спосіб їх відганяли. Правдоподібно акули не дуже дбали за них, тому, що мали подостатком іншої їжі, а саме, кілька коров, що були потопилися, вискочивши з корабля. Один з моряків збожеволів і тяжко покусав своїх товаришів.

ОБМЕЖУЮТЬ ПРАВО НАХАБНОГО ПІКЕТУВАННЯ.

НЮ ЙОРК. — Нюйорська поліція дістала приказ обмежувати право нахабного пікетування біля бизнесових підприємств. Відтепер не вільно буде пікетувати більше людям як шістьом особам. Також не вільно буде викрикувати голосно, ні спинювати прохожих. Хто знехтує це розпорядження, буде арештований. Посадник Ля Ґвардія, що перебуває у Вашинґтоні на нарадах, запитаний телефоном, чи він дав це розпорядження, сказав, що ні, що він про нього нічого не знає і що воно ним не авторизоване.

СВІТ В ОБРАЗКАХ

ВІДКРИТТЯ НАДЗВИЧАЙНОЇ СЕСІЇ КОНҐРЕСУ.

Віцепрезидент Злучених Держав, Джан Нанс Ґарнер, приїжджає до Вашинґтону на надзвичайну сесію американського конґресу. Як віцепрезидент, він є президентом конґресового сенату. З ним пані Ґарнерова.

ЖИДИ ПРОГОЛОСИЛИ ЧЕРГОВУ ЗБІРКУ.

Жидівські злучені товариства в Ню Йорку проголосили на цей рік суму, яку вони мусять зібрати для підмоги своїм ріжним культурним і гуманітарним інституціям. Сума ця має виносити $6,250,000.

ПАТРІОТИЧНИЙ ДІЯЧ ДЕФРАВДАНТОМ.

Стрийський суд займався голосною свого часу справою польського діяча й орґанізатора патріотичних парад у Роздолі, тамошнього касієра каси Стефчика, Франца Длуґолятого. Показалося, що він є звичайним злодієм, бо вкрав із каси 21 тисяч зл. Він не пощадив навіть черниць, які складали на щадничі книжечки гроші під ріжними придуманими назвищами. Книжечки давали до рук Длуґолятого, якому довіряли як членові ріжних костельних орґанізацій. Дефравданта засуджено на 2 роки вязниці без припинення кари.

ЛІКАР БЕЗ ДИПЛЬОМУ ПЕРЕД СУДОМ.

У львівськім окружнім суді відбулася розправа проти 67-літнього Болеслава Барта, власника фільварку під Камінкою Струмиловою, що мешкав постійно у Львові. Хоч не мав медичних студій, він називав себе доктором медицини і лікував людей, переважно з успіхом. Аж в одному випадку йому не пощастило і справа взяла некорисний для нього оборот. Він лікував одну жінку на горло, а коли недуга погіршувалась і покликано справжню лікарку, вона ствердила у хорої дифтерію. За кілька годин пацієнтка померла і справою занявся суд. Розправа скінчилася присудом, яким Барта засуджено на 2 роки вязниці з припиненням кари.

ДОЖИВЛЮВАННЯ ДІТВОРИ В АНҐЛІЇ.

Навіть у такій заможній країні, як Анґлія, питання доживлювання шкільних дітей займає важне місце. Недавно британійське міністерство освіти поручило завести у школах такі ощадности, щоб доживлювати лише такі діти, яким це поручать шкільні лікарі на основі стверджених у них проявів недоживи. Досі в Анґлії було так, що в школі видавали молоко всім дітям незаможніх родичів.

Цей розпорядок анґлійського міністерства викликав серед громадянства велику дискусію, в якій робили заміти, що його тяжко застосовувати, бо шкільні лікарі, перевантажені опікою над великою скількістю дітей, не можуть сумлінно прослідити поодиноких припадків недоживи.

НА СМЕРТЬ ЗА ГРАБІЖ.

В Асмарі, в італійській Етіопії, засудили на смерть пятьох італійських робітників, що ограбили місцевих власників склепів. Присуд виконали досвіта на тому самому місці, де засуджені допустилися проступку. Власті скликали місцевих нотаблів, а також робітників і вояків, щоби приглядалися до виконання присуду смерти.

РУДРОФ МАЄ ЗАПЛАТИТИ МІЛІОН ЗЛОТИХ.

Серія скарбових процесів проти власника маєтку Броди, Станислава Рудрофа, якого справи розглядали багато разів ріжні судові інстанції і з найвищого суду вертались до нового розгляду, скінчилися нарешті виданням на Рудрофа збірного присуду. На основі цього присуду Рудроф має остаточно заплатити за ріжні податкові зловживання грошеву кару у висоті 1 міліона злотих.

ЗНАЙДЕНО НОВІ РУКОПИСИ ІВ. ФРАНКА.

В київській Академії Наук знайшли підчас порядкування фондів відділу рукописів невідомі рукописи Ів. Франка. Рукописи це короткі реферати літературознавчих праць письменника, призначені для київського археольоґічного зїзду 1899. р. Є то реферати про карпато-руське письменство XVII—XVIII. ст., про відомого письменника XVI. ст. Івана Вишенського, про апокрифи, тощо. При рефератах — лист письменника до проф. В. Антоновича. Франко між іншим сповіщає, що йому не дозволено виїхати для участи в археольоґічнім зїзді.

КОМУНІСТИЧНА ПАРТІЯ ЗМІНИЛА ЕМБЛЕМУ.

На восьмій конвенції комуністичної партії Канади принято нову емблему. Замісць серпа й молота на червонім полі емблемою канадійських комуністів буде кленовий листок і бобр. Що стало причиною зміни, не тяжко догадатися. Населення Канади не хоче лапатися більше на серп і молот, котрий став символом найжорстокішої в світі диктатури. Тому для обдурення широких мас рішено змінити емблему на більш канадійську і вибрано кленовий листок, котрий є рівночасно емблемою Канади.

Цікаво, що сказав би Сталін, якби так Україна вибрала собі за емблему на прапор Архангела Михаїла...

ЦЕНТРАЛЯ ЯПОНСЬКОЇ ПРЕСОВОЇ СЛУЖБИ.

В теперішній китайсько-японській війні велику ролю грають т. зв. помічні засоби. Одно з перших місць займає пресова служба. Завдяки японському міністерству закордонних справ зосереджується вона в могутній телеґрафічній аґенції „Домеї". Про величезний розмах цієї аґенції найкраще свідчить те, що вона вислала на фронт 130 военних кореспондентів. Аґенція має теж окремий радіо-висильний апарат, який користується 18 найновішої конструкції „супрами". Ці апарати висилають телеґрафічні, шифрові і відкриті комунікати з поля бою. Кожний комунікат переходить через докладну селекцію штабових старшин і журналістів, які урядують у відділах аґенції в Тієнтсіні і Шангаю. Аґенція має тетефонічні лінії, довгі 16,000 км.

НЕОПУБЛІКОВАНІ ЛИСТИ КАРПЕНКА-КАРОГО.

В рукописному відділі бібліотеки Академії Наук УССР знаходяться цікаві листи відомого драматурґа, писані ним у рр. 1880—1897. У колективному листі, адресованому М. Костомарову, Карпенко-Карий та інші письменники звертаються до історика з проханням старатися в Петербурзі про скасування цензурного уставу, який не дозволяє друкувати книжок українською мовою. Пізніші листи до П. Житецького у справі роботи драматурґа над поставою комедії „Чумаки".

ЦІЛИЙ КРАЙ СВЯТКУЄ ТОРЖЕСТВЕННО ПЕРШИЙ ЛИСТОПАД

ЛЬВІВ. — Українські часописи подають обширні звіти з ріжних місцевостей, а в тих звітах описано, як там святкували день Першого Листопаду. З них виходить на яву, що це свято, не зважаючи на польські заборони, відсвятковано по всіх закутинах Галичини. Всюди по церквах відправлено торжественні Служби Божі, получені з патріотичними проповідями і панахидами за поляглих українських вояків. У самім Львові було багато урочистих сходин, присвячених виключно Першому Листопадові. В архикатедральному храмі св. Юра відправив еп. Будка архиєрейську Службу Божу в асисті численного духовенства в наміренні українського народу. Підчас Служби Божої був присутній у церкві хорий митрополит Шептицький, а почесні місця заняли: д-р Кость Левицький, голова першого уряду Західно-Української Народньої Республики, та визначні члени Української Галицької Армії й Ураїнської Парляментарної Репрезентації, а далі представники українських центральних установ і делеґати львівських народніх установ та преси. Велика маса народу виповнила вщерть не тільки храм св. Юра, але й церковне подвіря. У всіх інших львівських церквах відправлено подібні богослуження, теж при масовій участі вірних. Пополудні й вечором відбулись у Львові в ріжних установах — політичних, робітничих і молодечих — академії, присвячені Першому Листопадові.

У тім самім числі "Діла", в якім подано звіти про Листопадові Свята у Львові, подано вже й звіти про подібні свята з таких міст: Копичинці, Городок, Бережани, Калуш, Перемишль, Радехів. У дальших числах поміщено звіти з інших громад.

ПАНАХИДА ПО МИКОЛІ ЛИСЕНКУ.

ЛЬВІВ. —Українські музичні і співацькі установи оголосили, що в укр. кат. церкві (Преображенській) відбудеться панахида з нагоди 25-ліття смерти Миколи Лисенка, основоположника української національної музики.

ЗАПИСАВ ЦІЛЕ МАЙНО НА УКРАЇНСЬКІ ЦІЛИ.

ЛЬВІВ. — Дня 7. листопаду посвячено на Личаківськім цвинтарі нагробний хрест на могилі померлого в серпні Спиридіона Баньковського, який своїм заповітом установив Українську Народню Лічницю ґенеральним дідичем та полишив низку записів у користь ріжних наших культурно-освітніх і гуманітарних установ.

СКРИТИКУВАЛИ ЯПОНІЮ.

БРІСЕЛЬ. — З представників 19 держав, що зібралися на наради у справі подій на Далекому Сході, тільки 15 заявилися за те, щоб дати Японії легку догану за її війну з Китаєм. Італія заявилася проти цеї „нагани", а скандинавські держави здержались від голосування.

ЗАПОВІДАЮТЬ ПЕРЕВОРОТ У ПОЛЬЩІ.

ВАРШАВА. — Від якогось часу йде у Франції, а головно в Парижі, вперта протипольська кампанія, яку веде французька преса. У французьких ґазетах пишуть отверто, що Польща стоїть перед державним переворотом. На це відповідають польські ґазети в такий спосіб, що твердять, що всю ту протипольську кампанію ведуть французькі комуністи і та преса, що з ними симпатизує. Польська преса подає далі, що Франція зачала тепер відвертатися від Советів як такого союзника, з якого нема пожитку, а разом з тим зачала ставитись прихильніше до Польщі. У звязку з тим мав саме вибратись до Польщі французький міністер справ заграничних. Щоб відтягнути Францію від Польщі, а придержати її при Советах, розпочато у Франції протипольську кампанію, ведену комуністами. Так виясняє цю справу польська преса.

ЗА ЧИСТО ПОЛЬСЬКИЙ ХАРАКТЕР.

ВАРШАВА. — Розпочалися наради „християнського купецтва". На цей конґрес, як подає Польська Аґенція Телеграфічна, зїхалося коло 4,000 делеґатів. Головною метою конґресу є те, як усунути жидів з торговлі в Польщі. Знаменне, що на ті наради прибув президент держави. Прибули теж міністри. Йде про те, щоби промисл у Польщі мав наскрізь польський характер. А щоб так сталося, треба в першу чергу виелімінувати з нього — жидів. А як їх позбутися, над тим радитиме цей конґрес.

СМЕРТЬ ЗА ВАЛЮТОВІ ПРОСТУПКИ.

ГАМБУРҐ.—Перед судом станув Арнольд Бернштайн, хоч жид, але все ще власник великої корабельної компанії, якого націстична влада обвинувачує за державну зраду і нарушення валютових приписів. За ці проступки є передбачена навіть кара смерти. Бернштайн має 49 років. Був у світовій війні офіцером німецької артилерії.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Edited by Editorial Committee
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЧОГО МОВЧАТЬ?

Не родися вродливий, але щасливий. Таке можна сказати й про Україну, коли мати на увазі її чудову природу. А коли брати під увагу її багату землю, а це найважніше, то якщо думати про долю України, можна властиво сказати таке: Не родися багатий, але щасливий.

Ось такі думки насуваються нам, коли читаємо ту новинку, яку передала американська преса, згадуючи про статтю часопису „Фелькішер Беобахтер", яка передає думки націонал-соціялістичної партії і гітлерівського уряду, а в якій виставлено домагання визволення України зпід Советів. Ця новинка, яку передав „Ди Ню Йорк Таймс", підкреслює головно те, що Україна дуже багата в природні багатства. В ній кажеться, що колиб Україна була визнана великими державами по світовій війні незалежною державою, і була сьогодні вільною, то не булоб тепер в Европі й тої великої економічної кризи, яку вона переживає.

Американська новинка підкреслює, що згадана стаття оживлює наново поголоски про пляни Гітлера щодо України, які вже були трохи притихли. Очевидно, що підкреслено це на те, щоб дати відчути, що Гітлер таки не резиґнує з України, себто з того, щоб її відбити від Советів на те, щоб замісць Советів могла з неї економічно користати — Німеччина.

Що думає Гітлер — нам не відоме. Ми тільки знаємо те, що ми думаємо, а ми думаємо так:

Український нарід є свідомий того, що він тепер у неволі та що над ним панують грабіжники, які немилосердно його використовують і нищать. І він бажає собі визволення з цеї неволі. Але ніякого такого визволення, щоб одного грабіжника заміняти другим, а тільки такого, де сам український нарід був би паном своєї долі.

Не знаємо, також якими мотивами керувався отсей німецький і гітлерівський часопис, що поручив справу незалежности України. Але теж не розуміємо, чому інші держави, ось ті наскрізь демократичні, так завзято мовчать про цю справу. Чому допускають до цього, щоб аж націстичний часопис пригадував Европі, що Україну ограблено з її самостійности, щоб він домагався цеї самостійности та писав, що вона допоможе Европі відбудувати себе економічно. Чому дійсно ці „гуманні демократії" Европи мовчать і далі спокійно приглядаються до отої міжнародньої несправедливости, яка зветься поневоленням України? Чому вони не здобудуться на те, щоб хоч пів офіційно ствердити, що український нарід розчвертовано, поділено між чотири держави? Чому отверто і ясно не виводять на яву отсеї української трагічної дійсности?

Ще раз заявляємо, що ми не знаємо властивих ходів теперішньої німецької політики відносно України. Але й не можемо мати довіря до тих европейських гуманних „демократій", що так завзято мовчать про українську справу і не беруться сказати слова правди навіть тоді, коли наш нарід гине через ворогів міліонами з голоду — з політичних причин.

„ВОРОГИ НАРОДУ" В МУЗИЦІ

„Тотальна держава", „тотальний устрій" — ціназва винаходу італійського. „Тотальний" (від латинського „тотус"—цілий, суцільний, увесь) устрій держави це такий устрій, у якім громадяни держави підлягають цілком приказам влади не тільки, коли виконують наложені на них повинності супроти держави (податки, давання рекрутів і т. п.), але мусять також коритися владі і в тих справах, що торкаються інтересів і нахилів приватних. В демократичних державах поодинокі громадяни можуть зовсім не звертати уваги на те, якої віри є голова уряду, і не журяться тим, що вони мають зовсім інші погляди на твори мистецтва й літератури, ніж той чи інший міністер. Бо у вільних державах мистецькі й релігійні нахили й уподобання — це справа приватна. Кожний спасає свою душу „на свій фасон" і кожний має право читати вірші, слухати музики й оглядати картини таких мистців, які найкраще задовольняють його смак. В тотальних державах людина не повинна мати таких своїх уподобань, що є суперечні з тим, що думають диктатори. Уже 1919 року московська комуністична влада почала нищити книги наукові та твори літературні, в яких містилися думки, незгідні з большевицькими поглядами. Італія під владою Мусолінія та Німеччина під диктатурою Гітлера прийшли до цього пізніше, але на цім стали твердо: наука, мистецтво, література мають служити їхній політичній ідеольоґії, а як ні, то вони зовсім непотрібні і шкідливі.

Багато всяких „ухилів" знаходила большевицька Москва в культурнім житті України: в науці, в малярстві, в скульптурі, в архітектурі, в красному письменстві. Тепер прийшла черга до музики. **В київській державній опері**, між директорами та артистами викрито „ворогів народу". Артисти й керманичі цього театру майже всі належали до комуністичної партії. Один із них, Гончарів, був навіть секретарем партійної організації театру, а потім став директором театру. Але знайшлися такі спритні комуністи, які виявили, що в київській державній опері засіли „контрреволюціонери". Викрито поміж співробітниками театру організацію **„схвильованих ентузіястів"** (завзятців). Не знаємо, що то за орґанізація. Київські „Вісті" називають її „явно підозрілою". Само собою: в СССР, як колись у царській Росії навіть товариство випивак-„мочеморд", коли воно не дозволене „начальством", є підозріле для влади. У звязку з викриттям організації „схвильованих ентузіястів" почалася дика нагінка на всіх майже артистів київської опери. І, як це на кожнім кроці буває в теперішній советській Україні при всяких чистках, також у київській опері знайшлися „націоналістичні недобитки". Артист Смикалін, коли в театрі говорилося про призначення на посаду директора театру, сказав: **„Варягів нам не треба"!** („Вісті, 23. жовтня). Хтож ці „варяги"? Це росіяни, яких влада живосилом пхає в українські театри. „Вісті" цим „націоналізмом" дуже обурені:

„В театрі націоналістичні елементи підспівують на всі лади Смикаліну, виступають по закутках проти **російських** артистів, зокрема проти диригента В. Дранішнікова і балетмайстра Березової".

Отже тепер артистичний збір київської української опери розбито; туди наслано „варягів" - росіян. Київ має і без того аж **два російські театри** — державний російський драматичний театр і театр червоної армії. Тепер до цього помосковлення прилучиться ще й опера. „Вісті" про наміри „тотальної" влади пишуть виразно і ясно:

„Треба негайно очистити оперу від націоналістичного мотлоху, забезпечити повний творчих сил колектив театру перевіреним большевицьким керівництвом".

„Вороги народу" в музиці, тремтіть! **С. М.**

М-р Володимир Душник.

ГНИЛЬ І ПРОДАЖНІСТЬ МОСКОВСЬКОЇ ЕМІҐРАЦІЇ

(На основі французької преси про схоплення ґен. Мілера в Парижі).

(Докінчення).

ВІД КУТЄПОВА ДО МІЛЕРА.

1. „Патріот" - провокатор Скоблін на овиді.

Після замордування Кутєпова СОО (Секретний Особовий Отдел) Чеки постановляв вжинати **Скобліна** до своїх цілей. Він саме тоді був вибраний заступником голови союзу московських ветеранів, де ґен. Мілер був головою. **Скоблін** був поза всяким підозрінням, отже був у можливості дати Советам якнайширші інформації. Не диво, що **Скоблін** розпоряджає тепер великими сумами гроша, живе в прегарній віллі під Парижем... ҐПУ (змінена назви з Чека) поставило **Скобліна** під контролю **Маґденка в Берліні**. Це тип малороса, який за часів т. зв. Ваймарської Республики в Німеччині був розвідчиком в Ґестапо (у його московським відділі). Маючи добрі звязки з поліцією Берліна, Маґденко провокував ріжних московських військових, яких опісля поліція арештувала під замітом франкофільської діяльности.

Щойно в 1935 р. німецька розвідка розкрила, що Маґденко працював також для ҐПУ. Ось тому тюремні двері в Мінхені замкнулися за ним, то значе, чи не на все.

З „ліквідацією" Маґденка **Скоблін** виростає на велику постать у сітках ҐПУ. Він являється головною пружиною усіх злочинних махінацій, що їх випрацьовувано скрито за мурами Кремля. Він розїжджає по цілій Европі, а головно їде в надбалтійські краї, де відбуває наради з вищими достойниками ҐПУ, з амбасадором СССР в Таліні, і т. д.

2. Нова жертва.

В літі 1936 р. **Скоблін** своєю активністю вже досить запоруки ҐПУ, щоб розглядати справу схоплення ґен. Мілера. В серпні того року **Скоблін** „бере вакації" та їде на південь Франції, до Монте Карльо, де стрічається з трьома чекістами на чолі з Гольдвасером, з якими він накреслює з грубшого плян схоплення ґен. Мілера.

Від червня 1917 року над ґен. Мілером розведено строгу обсервацію, якою керує чекіст Бондар, знаний з того, що причинився до згладження зо світу Савінкова, одного із співпрацівників Керенського. Йому до помочі приділено трьох польських комуністів Островського, Маєр-Гера та Пашковича і кількох випробуваних чекістів з СССР: Криворучка, Талінського, Могова і Клете.

Скоблін добре підготовив сіті на Мілера й тому був певний, що підозріння не впаде на нього. Приготовляючи конспіративну „стрічу" з видуманими німецькими аґентами, провокатор числив, що ґен. Мілер не зрадить своєї місії нікому. Цеж мали бути переговори з представниками Райхсвери.

Для „алібі" він заанґажував свою жінку, ославлену Плевіцьку, також аґентку, яка була душею замаху. Вона то в часі схоплення робила „закупи" в одному з великих паризьких склепів, тоді, коли муж „ждав в авті на вулиці".

Одначе ґен. Мілер, ніби прочуваючи лихо, виходячи на зорганізовану стрічу, передав своєму секретареві запечатаного листа, якого мали відчитати на випадок довшої його відсутности.

Тому немале було його здивування, коли, прийшовши до домівки бувших військових, **Скоблін** застав цілу управу заалярмовану листом ґен. Мілера. Його збентеження було таке нагле, що він не міг дати найменшого вияснення. Колиж управа запропонувала йому вдатися на поліцію, Скоблін, вийшовши на коридор, розбив кулаком електричну лампу та в темноті вибіг на вулицю, лишаючи решту в темному коридорі.

Як пізніше виказували свідки, **Скоблін**, вибігши з будинку, кинувся до трьох перших авт, що там стояли. Два з них були замкнені, а третє скоро йому відчинилося.

Авто прислала його жінка Плевіцька, яка певно була попереджена, коли знала, що Скоблін удався до домівки комбатантів.

— — — — —

Виринає питання, який саме інтерес мали большевики в схопленні ґен. Мілера, що своїм віком хіба не загрожував Сталінові, ані теж своєю активністю не був надто небезпечний.

Якраз кілька днів передтим ґен. Мілер погодився зо своїм суперником ґен. Денікіном. Після розстрілу марш. Тухачевського та кількох вищих ґенералів певна сконцентрована акція Денікіна й Мілера могла непокоїти Сталіна.

І може це було причиною, що ґен. Мілер пішов слідами Кутєпова...

— — — — —

Паризька поліція ствердила що товарове авто ч. 325 Х. С. Д., яке належить до амбасади СССР, в день схоплення ґен. Мілера, їздило з Парижа до порту Гавр, де стояв советський корабель **„Марія Уляновна"**. Замісць звичайних вантажних клунків „трок" перевозив якихсь таємничих пасажирів.

На запит французької поліції амбасада СССР відповіла, що в тягарівці їхав советський консуль та два нижчі урядники амбасади. Стверджено, що до Гавру їхали **чотири** пасажири, а вернулись до Парижа тільки **два**. Цікаво знати, відколи советські консулі, які мають до розпорядимости найкращі авта, їздять „троками" — тягарівками? На це амбасада СССР не давала відповіди.

Вдаряє теж в очі факт, що при ладуванні „вантажу" на корабель **„Марія Уляновна"** начебто припадково не було ні одного французького жандарма. Таксамо, як у часі схоплення Кутєпова, ніхто не бачив, як відпливав **„Спартак"**.

Єжов — новий Дзержинські.

Цілком слушно пише французька ліва преса, що „ҐПУ не винувате нічого в схопленні ґен. Мілера, бо воно не існує". Так, як колись криваву Чеку замінено на ҐПУ, так і тепер це останнє перехрещено на НКВС (Народній Комісаріят Внутрішніх Справ), а розвідку охрещено ГУГОБЕЗ (Головна Управа Державної Безпеки).

Микола Єжов керує обома тими тілами. Він то остаточно дав приказ змести з лиця землі ґен. Мілера. **Скоблін** був тільки одним колісцям у великій машинерії. Йому допомагали визначні аґенти-консулі, як Ґріґорієв (віце консуль у Брісели), Маґін й Ірина Штайнмілер.

Цікавий є розклад і розїзд згаданих аґентів. І так, Маґін від травня 1937 року перебуває на терені Швайцарії, де постійно контактується з Соколіном, який є, як на сміх, одним із секретарів Ліґи Націй. У Женеві він орґанізує подрібно плян. Ірина Штайнмілер, одна з найнебезпечніших аґентів Москви, приїхала з Юґославії. Вона добре знала **Скобліна** і його жінку Плевіцьку. Звязок держали інші аґенти, які мали „місії й артистичні інтереси" на паризькій виставі. Найголовнішим з них був Бодров, з яким **Скоблін** стало сходився. Він виплачував гроші **Скоблінові**, заходив до амбасади СССР, до банків, і т. п.

Перед схопленням Мілера „віце консуль" Ґріґорієв прибув із собою з Брісели двох аґентів, знаних із псевдонімів Рігій і Толстий.

20-го вересня **Скоблін** дає останні вказівки, які, як відомо, два дні пізніше були буквально виконані: Мілера схоплено.

Після виконання „роботи" Бодрова відкликано до Москви. Ірина Штайнмілер виїхала нагло до Марсей, а звідти до Барсельони, Маґін переїхав у Швайцарію.

Автім, коли йде про діяльність Єжова, то вона не кінчиться на самому Мілерові. Згадатиб Навашіна, Летіцію Туро, Рейса й інших, що згинули тому, що не виконували як слід поручень Єжова, або не хотіли вертатись до СССР.

Характеристичне в тих советських злочинах це, що вони їх доконують при помочі цілих ґруп людей, не знаних собі передтим, які розприскуються нагло по доконаній „роботи"...

Вони, аґенти Єжова, вживають цілої маси ріжних псевдонімів. Їм дають приказ раз з Москви через Барсельону, другий раз через Женеву, і т. д. Всі вони мають спеціяльні заняття, фахи, спосібности, і цілком ясно, що після кожного акту не можна дійти ніколи до клубка...

Ніколи теж злочини в міжнародній орґанізації не були дійшли до такої перфекції, як за Советів. Ніколи не виконувано їх під покришкою дип-

ДО ПЕРЕДПЛАТНИКІВ

У СПРАВІ ДОРУЧУВАННЯ ҐАЗЕТИ.

Останніми часами адміністрація „Свободи" дістає від передплатників вістки, що часопис не все доручують їм на час. Часто за це винують злу волю адміністрації, ба навіть редакції; кажуть, що це робиться навмисно, щоб комусь немилого „сикувати" й таке інше. Зогляду на те адміністрація „Свободи" вважає за потрібне подати до відома читачів ґазети отсе:

1) За розсилку ґазети відповідає адміністрація. Редактори з цею справою не мають нічого спільного.

2) Адміністрація розсилає числа видрукуваного видання на всі адреси своїх передплатників. Ніякої ріжниці між передплатниками не робиться й робити не можна. Всякому, хто бачив, як робиться розсилку ґазети, ясно, що вибрати когонебудь з передплатників і не вислати йому числа получене булоб з великим трудом. Тому приписувати злу волю адміністрації теж абсурд.

3) Коли ґазети не доручують зовсім, або пізно, то це звичайно буде вина почти, а спеціяльно того почтового уряду в окрузі, де ґазета має бути доручена. Деколи це буде вина самого листоноша. Лише так можна пояснити такий факт, що деколи то само число ґазети доручене на одним боці вулиці начас, а на другім боці — з опізненням.

4) Адміністрація нашого часопису, доставши від своїх передплатників жалобу за доручення ґазети, негайно відноситься з цею справою до відповідного почтового уряду. В багатьох випадках це помагало. Коли така жалоба адміністрації не помагає, треба, щоб і самий передплатник віднісся з жалобою до окружного почтового уряду, котрий відповідає за висилку почтарів, що приносять йому часопис до дому.

Як адміністрація зо свого боку, а передплатник зо свого поручать цю справу, то можна сподіватися, що справа буде полагоджена вдоволяючо.

Адміністрація „Свободи".

ВИХОВАННЯ МОЛОДІ В ЯПОНІЇ

Наглий розвиток спорту. — Традиція і дух нових часів. — Виховання жіночої молоді.

В Японії виховання молоді старається передвсім витворювати характери і громадян-вояків під фізичним і моральним оглядом.

Військове виховання це значить передвсім фізичне виховання. Наглий розвиток спорту в Японії не є так наслідком наслідування англьо-саксонського спорту, як радше є ознака дисципліни тіла й духа, що є потрібне для покращання і скріплення раси. У всяких ділянках спорту японці борються за першенство у світі. Це тому, що вони на спорт дивляться як на справу національного престіжу. Японцям у цьому помагає і їх сильна фізична будова, а також незвичайна моральна відпорність.

Система японського фізичного виховання подібна до американської й німецької. Традиційні лицарські ігри помало зникають. Ті ігри мали індивідуальний характер, а новітня руханка має нахил до збірного виховання. Традиційні вправи вдержуються лише у мистецьких виступах, а в практиці вже не мають значіння. Ще лише у школах учать спеціяльного японського боксу „джудо" (джю-джіцу). Вправляють у зимових місяцях і то в ранішніх годинах, щоби молодь привикала до гострого клімату та фізичної напруги.

По новітніх шкільних будинках, по величезних палатах із парками та руханковими грищами бачимо найкраще, яку вагу привязують японці до виховання молоді. Будинки ті будують японці на зразок американських і німецьких. Університети в Токіо і Кіоті такі, що нічого їм не можна закинути під архитектурним оглядом. В тих будинках чужинець забуває, що він взагалі в Японії. Тому думає, що все, що діється в середині в тих будинках, чого там учать, узяте з чужини, що ще не перетопилося з тим, що є традиційно-домашне, японське. Одначе Японія не робить нічого до половини і це є одинока держава в усій Азії, що зовсім не має анальфабетів.

На основі нового закону навчання в Японії є обовязкове, а треває вісім літ. Вчать те саме, що сучасна освіта і наука приписує і в інших країнах світу. Не рахуючи деяких буддійських шкіл, яких завданням є виховувати духовників і дбати про релігійне виховання, програми в інших школах є подібні як в американських чи европейських. У деяких школах звертають головну увагу на те, щоб ученики звикли до роздумування і душевного зосередження.

Клясичну літературу представляє у Японії китайська література, що й не є дивне, бо Китай цілі століття був учителем японців. Японське мистецтво і поезія черпали одушевлення з Китаю. Китай для Японії був тим, чим для Европи була Греція і Рим. А всеж японські ученики вчаться японської історії, таксамо ученики не знають іншої культури крім японської. Молоді японці мусять бути передвсім японцями, а щоб пізнати решту світу, це вже менше важне. Цю решту світу пізнає кожний з них уже тоді, коли вже матиме сильно вироблений характер.

Є школи і для дівчат, одначе токійський університет для них замкнений. Колиж японка вбога, то мусить працювати, часто навіть дуже тяжко. Японки сильні, хоч на око виглядають на слабовитих і слабо збудованих.

...ломатичної ненарушимости, так, як тепер.

— — — — — —

Як тікав Скоблін з Франції.

Як вже ми писали, **тіло замордованого Мілера забрав** советський „трок" на корабель **„Марія Уляновна"**. Ґріґоріев був керманичем цеї макабричної експедиції. **Дальшими** аґентами в Парижі кермує вже якийсь Айзенберґ, що спить у советській амбасаді. Він дальше плянував утечу **Скобліна**.

Коли цього останнього здемаскували, серед аґентів у Парижі повстав страшний переполох. **Скобліна** треба було ратувати за всяку ціну. Ґріґоріев, крім віце консуля, є теж шефом КРО (боротьба з Контр-Революційною Орґанізацією), який розпоряджав усіми до того п о т р і б н и м и середниками, між іншими й фальшивими пашпортами. Скоблінові доручено польський пашпорт на імя Станіслава Булатовіча, „родженого" у Вильні. Тут замітне, що Скоблін не вміє нічого по польськи. Ще тиждень передтим до Парижа прибуло атво з Барсельони, з аґентами Суріоль і Фарґас, які служили ославленому консулеві СССР в Барсельоні, Антонов - Овсієнкові. Вони прибули також в іших „цілях", одначе тепер забрали **Скобліна - Булатовіча** до Марсей. Ціла трійка переспала в бюрі, де рекрутуються „добровольці" до большевицької армії в Еспанії. Дня 26-го жовтня ц. р. **Скоблін**, уже під іменем **Наполес**, удається до червоної Еспанії. В Барсельоні **Скоблін** мешкав у ріжних мешканнях, навіть там, де ҐПУ замордувало Андрія Ніна, явного протисталінця.

— — — — — —

Тут кінчиться нитка, по якій протягнене життя **провокатора Скобліна**. Не відомо, чи він уже в СССР користується „ласкою вождя", чи може під новим іменем снує сіті на нові жертви...

Ціла афера нагадує дуже відомого провокатора царських часів, Азева... Якаж траґедія тих людей, людей, що як ці московські еміґранти, поручували провід свого життя **провідникам - провокаторам!**

Це не роман, який чудово виглядав би на фільмовій тасьмі, **але торговля душ і тіл, зрада й провокація, продажність та моральне багно.**

Типи **Скобліна** можна знайти не тільки в Парижі й між москалями, але також деінде, але москалі вже відомі зо свого мистецтва в усяких провокаціях.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

МІЛВОКІ, ВІС. Тов. Івана Франка, від. 103, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 20-го листопаду, в годині 7-мій ввечір, в гали церковній під ч. 1231 В. Скат вул. Просимо всіх членів прийти на означений час. М. Адамчук, секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. Тов. ім. І. Франка, від. 372, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в пятницю, 19-го листопаду, в годині 7:30 ввечір. Просимо членів прийти на час, бо маємо деякі справи до полагодження. — В. Ярема, предс.; М. Дубас, кас.; Д. Сименюк, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. Тараса Шевченка, від. 291, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 21-го листопаду, в год. 12-тій вполудне, в гали У. Н. Дому під ч. 2255 Вест 14 вул. Дуже важні справи, як також просимо вирівнати свої залеглі вкладки. — М. Пелех, заст. предс.; Т. Грицей, секр.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. Тов. Любов, від. 370, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 20-го листопаду, в гали церковній, під ч. 127 Парк вул. точно в годині 6-тій ввечір. Просимо всіх членів прибути на означений час, бо маємо важні справи до полагодження. Довгуючі члени як цього місяця не заплатять своїх належитостей то будуть суспендовані. Кожний член повинен постаратися привести зі собою хоч одного нового члена, таксамо родичі, котрі мають дітей, щоб постарались і вписали їх до Союзу, члени котрі були суспендовані минулого місяця, хай прийдуть на ці збори і заплатять свої довги, то будуть приняті наново. — Н. Плуговський, предс.; І. Ліпцан, кас.; Й. Децембер, секр.

ВИБІР ВИДАНЬ „ПРОСВІТИ" Й „ПРОСВІТНОЇ КОМІСІЇ" У. Н. С.

З огляду на зріст попиту за давніми виданнями в Америці, „Свобода"

ПРЕДКЛАДАЄ НАДЗВИЧАЙНУ ОФЕРТУ

11 книжочок вартости $1.80 за ОДНОГО ДОЛЯРА

У ЦИХ 11 КНИЖЕЧКАХ ЧИТАЧ ЗНАЙДЕ між іншим:

ПРЕКРАСНІ ОПОВІДАННЯ З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

ОФЕРМА, оповідання Осипа Маковея з життя українців в австрійській армії.

ЯК СНІЖКА ЩОСЬ ПО НОЧИ ВОДИЛО, сміховинка Сильвестра Яричевського.

ДУРЕНЬ, оповідання О. Стороженка.

КІНДРАТ БУБНЕНКО-ШВИДКИЙ, оповідання О. Стороженка.

УМІРКОВАНИЙ І ЩИРИЙ, оповідання В. Винниченка.

НЕ В ДОБРИЙ ЧАС, оповідання О. Стороженка.

ПРЕКРАСНІ ОПОВІДАННЯ З ЧУЖИХ ЛІТЕРАТУР:

СІЛЬСЬКИЙ ХІРУРҐ, оповідання відомого німецького гумориста, Петра Розеґера.

ОСТАНКИ „ФОРТУНИ", оповідання А. Тейнерта з американського життя.

Ілюстрація до опов. НЕ В ДОБРИЙ ЧАС.

Ілюстрація до оповідання ЧОТИРИ ДНІ.

СІЛЬСЬКА ВЧИТЕЛЬКА, оповідання італійця Джованія Чіямполія.

ЧОТИРИ ДНІ, воєнне оповідання, в котрім Всеволод Гаршин, московський письменник, оповідає, як він, ранений у бою, лежав чотири дні коло вбитого ним турка.

РОЗВІДКИ З ДАВНЬОЇ БУВАЛЬЩИНИ:

В. УМІНСЬКИЙ: ОГОНЬ НА УСЛУГАХ ЧОЛОВІКА: Яку службу зробив огонь у розвою людини з дикарства до цивілізації.

ПИСЬМО: Як розвинулася штука писання?

ПОЧАТКИ КОЗАЧЧИНИ: Звідки взялася вона сама й звідки пішло її імя?

БОГДАН ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ У ГАЛИЧИНІ: Як це хвиля народнього гніву проти Польщі захопила Галичину 250 літ тому.

ІСТОРІЯ ЗАЛОЖЕННЯ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

Ілюстрація до оповідання ОГОНЬ НА УСЛУГАХ ЧОЛОВІКА.

РОЗВІДКИ З ЖИТТЯ СУСПІЛЬНОГО Й ГОСПОДАРСЬКОГО:

ЖІНКА І ЇЇ ЗНАЧІННЯ В СУСПІЛЬНІМ ЖИТТЮ. За що борються новочасні жінки?

АМЕРИКАНСЬКІ ТРОСТИ. Як розвинулися ті велитні американського бізнесу, що мають вплив на життя кожного з нас?

РОЗВІДКИ ПРО ЗДОРОВЛЯ:

Андрій Курилас: **МОЛОКО.**

НАЙВАЖНІЩІ ГІҐІЄНІЧНІ ПРАВИЛА.

СТАТТІ ПРО ВПЛИВ АЛЬКОГОЛЮ.

РОЗВІДКИ З ПРИРОДНИЧИХ НАУК:

Осип Янів: ВОДА В ПРИРОДІ.

ГУМОРИСТИЧНІ СЦЕНИ:

ПІДЧАС СЛІДСТВА. Виборний Макогоненко представляє клопоти українця в московськім суді.

КАЗКИ УКРАЇНСЬКОГО Й ЧУЖИХ НАРОДІВ:

КОВБОК, Олекси Ремеза.

СВИНЯЧИЙ СИН, японська народня казка.

ФИЛИМОН І БАВКИДА, казка старинних греків.

ШВЕЦЬ У РАЮ.

ПОЕЗІЇ Й ПОЕМИ:

Петро Карманський: **ЕМІҐРАНТИ.**

Леся Українка: **ОДНО СЛОВО.**

М. Чернявський: **ПОРОГИ.**

С. Осташевський: **ПЯНИЦЯ.**

Тарас Шевченко: **ПЕРЕБЕНДЯ.**

Борис Грінченко: **СМЕРТЬ ОТАМАНОВА.**

Василь Мова: **КОЗАЧИЙ КІСТЯК.**

Просимо замовляча витяти цей купон на повищій лінії.

ДО КНИГАРНІ „СВОБОДИ"

Посилаю тут $1 і прошу за зе прислати мені 11 книжечок вартости $1.80.

Імя й назвище ....

Ч. дому й вулиця ....

Місто й стейт ....

ПЕРЕПИС БЕЗРОБІТНИХ У ПОВНІМ ХОДІ

—o—

Заяви кооперації від чужомовних клюбів та ґруп з усіх головних громад Злучених Держав надійшли до Дж. Д. Біґерса, адміністратора народнього перепису безробітних. Для вияснення цілей та метод перепису відбулися спільні збори представників ріжних чужомовних ґруп у Шікаґо, Ню Йорку, Пітсбурґу й інших осередках. Рапортові картки перепису перекладено двацятьма ріжними мовами, а вивіски — десятьма мовами, котрі розкинено по цілім краю, виключно на те, щоби поінформувати чужомовне населення про питання, подані на тих рапортових картках перепису безробітних.

У вівторок, 16. листопаду, роздали листоноші рапортові картки перепису безробітних по всіх домах на цілій території Злучених Держав. Кожна цілковито або частинно безробітна людина, котра може та бажає працювати, повинна виповнити картку та вислати її найдальше до суботи, 20 листопаду. Почтової марки до висилки не потрібно. Картку можна вкинути до почтової скринки або передати листарем.

„Америка мусить знайти шлях до можливого виходу для всіх рук, що бажають праці", заявив адміністратор Біґерс перед населенням цілого краю у промові на радіо, „але заки можна буде приняти конкретні та певні пляни для заради безробіттю, треба конче довідатись про повні факти. Ми мусимо знати, скільки є цілковито безробітних, а скільки тільки частинно. Треба знати, в яких ґеоґрафічних смугах найбільше число постійного заняття, як теж мусимо знати, яку працю ті безробітні можуть виконувати та якого роду ті індустрії, в котрих більшість робітників могла би працювати".

Адміністратор Біґерс спеціяльно апелював до чужомовної преси, взиваючи всіх її редакторів, щоб звернули особливу увагу своїх читачів про факт, що чужородне населення або особи чужинецького походження не мають причини побоюватись дати точні й повні відповіди на питання, подані на ропортових картках перепису. Дж. Д. Біґерс згадав, що всі обчислення тих карток буде робити Переписне Бюро Злучених Держав, а інформації будуть довірочні таксамо як інші народні переписи. Інформації будуть ужиті тільки для особливого роду цілей перепису, одначе не будуть ужиті на провірку податків, громадянства, ані для ніякої іншої справи.

Диктатор Бразилії, Ґетуліо Варгас, що недавно тому зніс конституцію Бразилії, розвязав законодатні встанови краю й проголосив себе самодержцем краю.

Учитель: — Кораблик, скажи, по чім пізнаєш, що земля обертається?

Ученик: Я ще того не запримітив, прошу пана професора.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

В ЄДНОСТІ СИЛА.

Кожа нація за час свого існування мусіла боротися за свою політичну й економічну самостійність менще-більше в той самий спосіб, яким ми мусимо боротись. Одні народи осягнули свою ціль скоріше, інші пізніше, залежно від них самих: чи були настільки освідомлені, щоб станути проти ворога одною зединеною лавою.

Ми часто подивляємо політичну й економічну силу нашої прибраної вітчини Америки, як також подивляємо її перших героїв-кольоністів, що клали перші основи для її потуги. Та мусимо підкреслити, що всі успіхи, які вимагають зусиль цілого гурту людей, залежать від того, чи той гурт у середині є добре сціплений і зединений. Американці вміють орґанізуватися, вміють єднатися там, де потрібно. Вони пішли зединено проти англійської влади й вибороли свою самостійність та поклали основи під таку свободолюбну державу, в якій тепер знайшли притулок ріжні чужі народи.

Між тими народами знайшлася також поважна частина українців, які, ставувши на вільній землі, відразу почали орґанізуватися в ріжні товариства, щоб собі помогти, а також щоби помогти рідним братам у старому краю, які, хоч жили на рідній прадідній землі, то проте мали меншу свободу, ніж українські примшельці до Америки.

Українські іміґранти почали й собі гуртуватися в Америці на взір інших народів. Як вислід із орґанізаційних здібностей появився У. Н. Союз, який зростав з одиниць і тепер став найбільшою українською національно-фінансовою інституцією на цілім світі. Це найкращий доказ, що можна зробити, коли знайдуться відповідні провідники та коли ці провідники натраплять на відповідний ґрунт. Нині є зорґанізований у Союзі великий відсоток всіх американських українців. Та багато лишається ще поза Союзом. Їх можна ще приєднати до Союзу і число Союзових членів можна довести до 100 тисяч. Тоді американські українці могли би бути гордішими на свої здобутки. Бо ці здобутки булиб наочним доказом їх свідомости, орґанізованости та культури. Тому до праці!

Михайло Ликтей,
Ню Йорк, Н. Й.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ШІКАҐО, ІЛЛ.

Пошануємо О. Архипенка, нашого великого мистця.

Українське громадянство міста Шікаґа здає собі добре справу з цього, що в тім місті перебуває тепер людина українського роду, якої імя є дійсно світовим, і яке таким в історії мистецтва дійсно останеться. Цею особою є Олександер Архипенко, мистець світової слави. Веде він тут мистецьку школу і дає виклади про мистецтво в ріжних наукових установах. Думаємо, що злишно пригадувати українцям, хто є Архипенко. На це дає нам відповідь уже сама американська преса. На це знайдемо відповідь і в американських книжках. Дуже високо оцінив Архипенка і наш Рідний Край за його творчість на чисто українськім полі. А, як знаємо, то маємо вже два бюсти Шевченка, бюст Івана Франка і бюст Володомира Великого. Як теж заємо, що наш мистець думає ще й про дальшу працю — на українськім полі.

Отже цеї короткої згадки вистане на те, щоб вважати це зовсім природнім явищем, що за ініціятивою Українського Американського Товариського Клюбу, Українського Хору та інших народніх орґанізацій задумано влаштувати в честь О. Архипенка бенкет, який відбудеться в середу, 24 листопаду, вечором у готелі „Бісмарк". Комітет для перепровадження бенкету складається з таких пань і панночок: О. Белеґай, І. Барабаш, Н. Гульчій, Й. Штен, Остап, В. Мулик, Г. Косович, О. Угриновська, А. Олесько.

Отсе перший раз матимемо нагоду бути з нашим мистцем у щирім, чисто українськім товаристві, й обмінятися з ним нашими думками і побажаннями.

Українці, що відчувають потребу взяти участь у пошануванні цього великого сина нашої України, зволять зголоситись до членів згаданого комітету, або до канцелярії ад. Романа І. Смука.

За Комітет: **К. Гульчій.**

— Коли зроблю якусь дурницю, то маю настільки зрозуміння, щоб самому сміятися з того...

— О, то ви мусите жити веселим життям!

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS

UKRAINIAN HOPES OF FREEDOM RING

19th Birthday of Short-Lived Republic Hailed

By JOHN P. LEACACOS

With an overflow crowd shouting the words of the Ukrainian national anthem, "Ukraina is not yet perished," and symbolizing the hopes of more than 15,000 Clevelanders of Ukrainian extraction that their native land one day will be free again, the nineteenth anniversary of the short-lived Republic of the Ukraine was celebrated last night at the Ukrainian National Home, 2255 W. 14th Street.

Omer E. Malisky, president of the United Ukrainian Organizations of Cleveland, under whose auspices the independence day celebration was held, said the words of the anthem, "Shche ne vmerla Ukraina," vividly expressed the resurgent hope that the Ukraine one day will repossess the freedom and majesty it enjoyed as an independent power in the fifteenth, sixteenth and seventeenth centuries.

Tableau Presented

The chief speaker, Rev. Stephen Mosiychuk of Youngstown, traced the history of the Ukraine, a history which later was reenacted in a picturesque tableau directed by Walter Blondynenko, assisted by John Spodar.

The Youngstown priest's speech and the tableau told about the conversion or the Ukrainians to Christianity in the tenth century; their emergence to national consciousness; the rise of the independent democracy under the Cossacks, when Bohdan Chmelnitsky was elected Hetman or leader; the partition of Poland by Austria, Russia and Prussia, which engulfed the Ukraine also, and which gave birth to the national anthem in the last years of the eighteenth century.

The third scene of the tableau told about the resurrection of an independent Russian Ukraine in 1917 and of a Polish Ukraine in eastern Galicia a short time later. Then, destroyed the fledgling nation.

The fourth scene painted a future Ukraine, free and powerful. This theme was played upon by the other speakers: John T. Bilinski, assistant Ohio attorney general; Rev. Basil Merenkiw, pastor of SS. Peter and Paul Ukrainian Greek Catholic Church, and Rev. Vladimir Zaparyniuk, pastor of St. Vladimir's Ukrainian Orthodox Church.

A musical program was presented by SS. Peter and Paul's Choir, directed by Anthony Kohut; St. Vladimir's Choir, directed by Michael Kuryliw, and the East Side Ukrainian School Girls' Chorus, directed by Anna Levitzky.

(Cleveland Plain Dealer, Nevember 8, 1937).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ПІТСБУРҐ, ПА. Тов Рогатинщина, від. 396, повідомляє своїх членів, місцевих і позамісцевих, що місячні збори відбудуться в суботу, 20-го листопаду, в годин 6:30 ввечір, в домі Петра Бекіш 2114 Тусти вул. На тих зборах буде заст гол. предсідника У. Н. Союзу, Марія Малевич. На тих зборах має вирішити важні відділові справи до вирішення, тому просимо всіх членів прийти на означений час. — Т. Курина, предс.; Т. Цілюпа, кас.; І. Катериняк, секр.

ШИКАҐО, ІЛЛ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 252, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 21-го листопаду, в год. 12:30 вполудне, в парохіяльній галі при 1944 Ірі вул. Обовязком всіх членів, є прийти на ці збори. — Н. Батюк, секретар.

ЗІҐЛЕР, ІЛЛ. Бр. св. Івана Хрестителя, від 377, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 21-го листопаду, в годині 1:30 пополудні в Михайла Олексяка під ч. 6 Орчерд. Просимо всіх членів явитися на зборах і вирівняти свої довги. Котрий член того не зробить, буде суспендований, отже, щоби не було пізніше нарікань. — Я. Мебелич, предс.; С. Шатншак, кас. М. Г. Олексяк, рек. секретар.

ДЖАНСТАВН, ПА. Місячні збори Гр. св. Арх. Михаїла, від. 11, відбудуться в неділю, 21-го листопаду зараз по Службі Божій, в церковній салі 305 Честнот вул., Камбрія Сіті, Джанставн, Па. Всі члени мають бути приявні, а довгуючі вирівнати свої залеглости. Но зборах будемо приймати нових членів до Союзу і до Братства без вступного. — М. Макар, предс.; А. Лида, кас.; о. Н. Волощук, секр.

СТЕМФОРД, КОНН. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 350, подає до відома всім своїм членам, місцевим і позамісцевим, що місячні збори відбудуться в пятницю, 19-го листопаду, в годині 6-тій вечером, в гали парохіяльній, 135 Ґрінвич Евеню. Просимо членів прийти на означений час, бо маємо важні справи до полагодження, як також пригадуємо довгуючим членам, щоб вирівнали на цих зборах свої залеглости, бо впротивнім разі поступимо з ними згідно зо статутом. Просимо родичів вписувати свої діти до У. Н. Союзу. День зборів змінено через те, що 21-го листопаду відбудеться Листопадове Свято. — В. Карий, предс.; Н. Когут, кас.; Ілько Михайлишин, секретар.

АСТОРІЯ, Л. АЙ. Бр. св. О. Николая, від. 5, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів й членкиць, що місячні збори відбудуться в суботу, 20-го листопаду, в годині 7:30 ввечір, в гали Дем. Клюбу 24-11 Стейнвей вул. Просимо всіх членів явитися на цих зборах, бо є важні справи до рішення, які відносяться до всіх членів. Просимо довгуючих членів, хоч почасти сплатити свій довг, бо інакше будуть наражені на утраху всіх прав членських. Тут пригадуємо вам, щоби ви привели зо собою на збори своїх знайомих і вписали їх в члени У. Н. Союзу. Батьки, котрі ще не вписали своїх дітей до Союзу нехай це зроблять на цих зборах. Неприявний на тих зборах член чи урядник підлягає карі після статуту. — І. Сидор, предс.; А. Климишин, кас.; П. Барнич, секр.

Добре виховання.

— Павло Зубчик, ви вчора поводилися дуже по простацьки! Як я вас приловив на гарячім із моєю жінкою, ви відійшли та не сказали навіть „До побачення"!

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН НА РОЗШУКАХ. (13)

Опалений на бронзово великан сміло ступав вперед і зближався до дерева, під яким сидів ватажок племени букена, Удальо. Ватажок уже раніше запримітив Тарзана і пильно стежив за ним очима. Коли Тарзан підійшов до нього, Удальо похмуро запитався: „Чого бвана вернувся назад і чого бвана тепер від нас хоче?" Чорні, що сиділи біля Удальо, втупили в нього очі.

Тарзан наперед зміряв їх усіх гострим поглядом, який відбивав велику відвагу і рішучість. Тоді запитався: „Коли я був тут останній раз і розпитував про племя кавуру, то Удальо мені не хотів дати бажаних інформацій. Удальо удавав, що про ніщо не знає". Тремтячим голосом Удальо заговорив: „Я справді не знав і тепер про кавуру нічого не знаю".

„Удальо не говорить правди", заговорив грізно Тарзан. „Багато дівчат з твого племени пропало. Їх викрали кавуру. Удальо не є такий дурень, щоб не знав, де вони поділися. Чому Удальо не хоче говорити? Я не скажу нікому, звідки я довідався про це; кавуру ніколи не будуть знати, що ти це сказав". Тарзан пробував змякшити цього чорного ватажка.

Але ватажок мовчав. В часі цеї розмови тихцем почали ззаду підступати до Тарзана й окружати його воїни племени букена. Вони бачили, що між їх ватажком і Тарзаном іде якась суперечка. Отож вони почали обступати Тарзана зі всіх сторін, щоб на всякий випадок мати його під доглядом. Заносилося на клопіт. Мала Нкіма відчувала ситуацію і ціла тремтіла.